

בקיצור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף יז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

הערה חשובה: המילים המודגשות הן תמצית העניינים וניתן לקרוא אותן בפני עצמן כסיכום מהיר.

דף יז

וולד מנישואי תערובת ישראל ונוכרים

לפי לשון ראשון של שמואל, כשישראל בא על הנוכרית הוולד נוכרי, וכשנוכרי בא על בת ישראל הוולד ישראל, כלומר לעולם הוולד כמו האם.

ודבר זה למד מהכתוב "בְּתֵךְ לֹא תִתֵּן לְבְנוֹ וּבִתּוֹ לֹא תִקַּח לְבִנְךָ. פִּי יָסִיר אֶת בְּנֵךְ מֵאַחֲרַי", ונחלקו המפרשים כיצד למדו זאת.

ביאור הדרשה לפי פירוש רש"י

מתוך כך שלא נאמר בפסוק השני "פִּי תִסִיר" בלשון נקיבה, אלא "פִּי יָסִיר" בלשון זכר, משמע שהדברים הללו הולכים על תחילת הפסוק הראשון, "בְּתֵךְ לֹא תִתֵּן לְבְנוֹ".

וכך משמעות הכתוב "בְּתֵךְ לֹא תִתֵּן לְבְנוֹ ... פִּי יָסִיר בְּנוֹ אֶת בְּנֵךְ הַנוֹלָד לְבֵתְךָ מֵאַחֲרַי".

כלומר, כשאתה נותן את בתך הישראלית לבנו הנוכרי, בנו הנוכרי מסיר את בנך הוא הבן הנוולד לְבֵתְךָ, מאחרי ה' ויראתו.

ומתוך כך שחשש הכתוב שיסור בן בתך מאחרי ה', משמע שבן בתך ישראל הוא כמו אמו, ואין לו לסור מאחרי ה'.

ומתוך כך שלא אמר הכתוב גם "פִּי תִסִיר", למדנו שבאופן השני, "וּבִתּוֹ לֹא תִקַּח לְבִנְךָ", אין לחוש להסרת הבן הנוולד מאחרי ה', כי הבן הנוולד מהנוכרית אינו ישראל כאמו.

ביאור הדרשה לפי פירוש ראשון של רבינו תם

תחילת הפסוק השני "פִּי יָסִיר", נמשך אחר סוף הפסוק הראשון "וּבִתּוֹ לֹא תִקַּח לְבִנְךָ", וכך משמעות הכתוב, "וּבִתּוֹ לֹא תִקַּח לְבִנְךָ. פִּי יָסִיר הַחוּתֵךְ אֶת בְּנֵךְ הוּא הַבֵּן הַנוֹלָד לְבֵתְךָ מֵאַחֲרַי".

כלומר, כשתקח את בתו הנוכרית לבנך הישראלי, יסור הבן הנוולד מהיות ישראל, ויהיה נוכרי כאמו.

ומתוך כך שרק על האופן הזה נאמר שהבן הנוולד יסור מהיות ישראל, יש ללמוד שבאופן הראשון, "בְּתֵךְ לֹא תִתֵּן לְבְנוֹ", הבן הנוולד אינו סר מהיות ישראל, אלא הוא ישראל כאמו.

ביאור הדרשה לפי פירוש שני של רבינו תם

תחילת הפסוק השני "פִּי יָסִיר", נמשך אחר סוף הפסוק הראשון "וּבִתּוֹ לֹא תִקַּח לְבִנְךָ", וכך משמעות הכתוב, "וּבִתּוֹ לֹא תִקַּח לְבִנְךָ. פִּי יָסִיר הַחוּתֵךְ אֶת בְּנֵךְ שֶׁלְךָ מֵאַחֲרַי".

כלומר, כשתקח את בתו הנוכרית לבנך הישראלי, יעמוד החותן ויסיר את בנך שלך מאחרי ה' ויראתו.

ומתוך כך שחשש רק על בנך ולא על בן בנך, למדנו, שבן בנך אינו ישראל.

ודווקא באופן הזה נאמר המיעוט, לומר שהחשש על הבן ולא על בן הבן, אבל על האופן הראשון, החשש גם על הבת וגם על בן הבת, כי הבן הנוולד מבת ישראל גם הוא ישראל כאמו.

חורבן תרמוד יום טוב לישראל

רב יוסף ורב כהנא ישבו לפני רב יהודה רבם, רב כהנא מלפנים, ורב יוסף מאחוריו, ואמר רב יהודה, עתידים ישראל לעשות יום טוב

כשתחרב תרמוד, משום שהם ממזרים ומתערבים בישראל ופוסלים אותם.

יש אומרים שבזמנם עדיין לא חרבה תרמוד כלל, והעיר שחרבה שמה תמוד ולא תרמוד.

ורב אשי אמר שהעיר שחרבה ששמה תמוד היא תרמוד שדברו בה אלא שלא חרבה כולה, כי בכל פעם שחרבה מצד זה, נכפלה ונתיישבה מצד אחר.

בבקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף יז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

מקומו של רב המנונא

רב המנונא היה יושב לפני עולא רבו ומקשה קושיות בשמועה הנלמדת. אמר עליו עולא מה גברא ומה גברא כלומר כמה הוא גדול אם לא שהרפניא מקומו ובני הרפניא אינם מיוחסים, כלומר פסולים הם.

נתבייש רב המנונא. שאל אותו עולא, להיכן אתה משלם כסף גלגלתא? השיב רב המנונא, לפום נהרא. אמר לו עולא, אם כך מפום נהרא אתה.

הרפניא

אמר רבי זירא, שהרפניא קרויה כן, מלשון נוטריקון "הר פניא", שהיא הר שכל הפסולים שאינם מוצאים אשה פונים אליו. וכן שנינו במתניתא, כל שאין מכיר משפחתו ושבטו נפנה לשם.

ואמר רבא, שלדבר זה היא רעה ועמוקה יותר משאול [=גהינם], שכן יורדי שאול יש להם תקנה, כמו שנאמר "מִיַּד שְׂאוֹל אֶפְדָּם מִמָּוֶת אֲגָאִלִּים אֲהִי דְבָרֶיךָ מָוֶת אֲהִי קִטְבֶּךָ שְׂאוֹל נָחַם יִסְתֵּר מֵעֵינָי" (הושע י"ג י"ד), ואילו לפסולם של אלו אין תקנה.

פסול בני הרפניא

הסיבה לכך שבני הרפניא פסולים כי נתערבו

בהם בני מישן הקרובה לה שהם פסולים.

ופסולם של בני מישן משום שנתערבו בהם בני תרמוד.

ופסולם של בני תרמוד כי הם מזרע עבדי שלמה שנשאו בנות ישראל.

וזהו שאומרים בני האדם, איפה גדולה ואיפה קטנה שניהם מעוותים, שכל הפסולים מתגלגלים ויורדים לשאול, ומשאול לתרמוד, שהשאול קל יותר כפי שנתבאר, ובני תרמוד פסלו את בני מישן, ובני מישן פסלו את בני הרפניא.

סליק פרק חמש עשרה נשים

פרק שני כיצד

אשת אחיו שלא היה בעולמו אינה זקוקה ליבום

כבר נתבאר, שמי שמת בלא בנים, והניח אשה, אשתו זקוקה לאחיו ליבום או לחליצה.

וכמו כן התבאר שכל זה כשהיו שני האחים בעולם יחד, לכל הפחות שעה אחת, אבל אם תחילה מת האח האחד, ורק לאחר מותו נולד האח השני, אין היבמה זקוקה לו לייבום או חליצה.

שנאמר בפרשת יבום, "כִּי יֵשְׁבוּ אֲחִים יַחְדָּו וַיָּמָת אֶחָד מֵהֶם וַיָּבֹן אֵין לוֹ לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יִבְמָה יָבֵא עָלֶיהָ וּלְקַחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וַיִּבְמָה" (דברים כ"ה ה'), מלמד שהפרשה מדברת רק באחים שהיתה להם ישיבה אחת בעולם, להוציא אשת אחיו שלא היה בעולמו.

ומאחר שיבמה זו לא הותרה ליבם, הרי היא כשאר אשת אח שלא הותרה, שהיא אסורה באיסור, "עֲרֻוֹת אֵשֶׁת אַחִיךָ לֹא תִגְלֶה" שהוא איסור לא תעשה שיש בו כרת.

אשת אחיו שלא היה בעולמו הפוטרת צרתה

נתבאר, שאשת אחיו שלא היה בעולמו פטורה מיבום ואסורה עליו. וכשמת אחיו קודם שנולד הוא, כל נשות אחיו המת פטורות מיבום מחמת עצמן, שכולן אשת אחיו שלא היה בעולמו, ואין האחת נאסרת מחמת היותה צרה.

ופעמים תחזור אשת אחיו שלא היה בעולמו,

בבקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף יז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

וטיפול לפניו ליבום מאח אחר, ואז תהא פוטרת את צרותיה מיבום. ובשני אופנים יתכן שיהיה הדבר.

א. נולד ואחר כך ייבם.

במשנתנו מבואר האופן הראשון, והוא, כשמתחילה היו שני אחים, ראובן ושמעון, ומת ראובן בלא בנים, ונזקקה אשתו ליבום, ונולד להם אח שלישי, לוי, שבשעה שנולד, מצא את יבמתו זקוקה ליבום, ונפטרה ממנו, כי היא אשת אחיו שלא היה בעולמו, ומעתה נאסרה עליו לעולם, אבל שמעון מייבם אותה, שהרי היה עם ראובן בעולם.

ואם לאחר מכן מת גם שמעון, והניח את היבמה ואשה נוספת, היבמה אסורה ללוי, משום שכבר היתה אשת אחיו ראובן שלא היה בעולמו, וצרתה אסורה משום צרת ערוה.

ב. ייבם ואחר כך נולד.

במשנה בדף י"ח מבואר האופן השני המחודש יותר, והוא, כשמתחילה היו שני אחים, ראובן ושמעון, ומת ראובן בלא בנים, וייבם שמעון את אשת ראובן, ואחר כך נולד לו אח שלישי, לוי, שבשעה שנולד לוי, לא מצא את אשת ראובן זקוקה לייבום, שכבר ייבמה שמעון.

ואף על פי כן דעת חכמים, שאם מת שמעון, והניח את היבמה ואשה נוספת, היבמה אסורה ללוי, כי סוף כל סוף היתה תחילה אשת אחיו ראובן שלא היה בעולמו, וצרתה אסורה משום צרת ערוה.

ושם יתבאר בעזה"י, שרבי שמעון חולק ואומר, שבאופן השני, מאחר שללוי לא נזקקה מעולם אלא מחמת שמעון, והוא היה בעולם עם לוי הרי זו מתייבמת.

ורב אושעיא אמר, שרבי שמעון חולק גם על האופן הראשון. אולם דברי רבי אושעיא נדחו בסוף אותה הסוגיה.

צרת ערוה על ידי מאמר

נתבאר שכשהיו שני אחים ראובן ושמעון, ומת ראובן, וייבם שמעון את אשת ראובן, ונולד להם אח שלישי לוי, ומת שמעון, מאחר שאשתו שהיתה תחילה אשת ראובן אסורה ללוי, גם צרתה אסורה ללוי, ככל צרת ערוה, ושתייהן פטורות מהיבום והחליצה.

אמנם כל זה, כשייבם שמעון את אשת ראובן, שבכך קנאה להיות כאשתו לכל דבר מהתורה. אבל אם לא ייבם שמעון את אשת ראובן, אלא רק עשה בה מאמר, הם קידושין שתקנו חכמים לייבם ביבמה, מדין תורה, זו שהיתה אשת ראובן אינה נחשבת כלל אשת שמעון, ואם כן, כשמת שמעון, לוי יכול אף לייבם את אשת שמעון האחרת, שאינה צרת ערוה כלל.

אולם מאחר שחכמים תקנו שמאמר יהיה קונה, נחשבת זו שהיתה אשת ראובן, כאשת שמעון, וצרתה נחשבת כצרת ערוה, ולא תתייבם ללוי, אבל חליצה היא צריכה.

אשה ראשונה ואשה שניה

במשנתנו נתבאר כיצד תהא אשת אחיו שלא היה בעולמו פוטרת את צרתה. וזאת, כשמתחילה היתה אשת ראובן, וייבמה שמעון, ומת שמעון, ונפלו נשותיו לפני לוי שנולד אחר מיתת ראובן. זו שהיתה מתחילה אשת ראובן, פטורה מייבום לוי, כי היתה אשת אחיו ראובן שלא היה עמו בעולם, וצרתה אשת שמעון הנוספת, פטורה מיבום לוי, משום שהיא צרת ערוה.

ובמשנתנו נקראו נשים אלו הראשונה והשניה. ואמר רב נחמן, שזו שהיתה אשת ראובן, אם נקראת הראשונה, אין כאן שיבוש, וכמו כן אם נקראת השניה אין כאן

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף יז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

שיבוש, כי ראויה היא להיקרא כך או כך.
ראויה היא להיקרא הראשונה, על שם שהיתה הראשונה שנפלה ליבום, שכבר נפלה ליבום כשמת ראובן.

וכמו כן ראויה היא להיקרא שניה, על שם שהיא נשואה שתי פעמים, שתחילה היתה נשואה לראובן, ואחר כך נשואה לשמעון.

אבל אין לומר שהיא ראויה להיקרא שניה כי היא האשה השניה של שמעון שהרי יתכן שהיתה ראשונה אצלו שתחילה ייבם אותה ואחר כך נשא צרתה.

אין יבום אלא באחים מן האב

נתבאר, שמי שמת בלא בנים, אשתו זקוקה לאחיו ליבום או חליצה. ודווקא לאחיו מהאב היא זקוקה, אבל לאחיו מהאם ולא מהאב אינה זקוקה, שלא נאמר דין יבום אלא באחים מהאב. ודבר זה למד בשני אופנים.

א. "פִּי יֵשְׁבוּ אֲחִים יִחְדָּו".

לדברי רב יהודה אמר רב, בענין מצוות יבום נאמר "פִּי יֵשְׁבוּ אֲחִים יִחְדָּו", לומר שלא נאמרה הפרשה אלא באחים המיוחדים בנחלה, כלומר שראויים לירש זה את זה, והם אחים מהאב, אבל אחים מהאם ולא מהאב אינם בכלל הפרשה.

ב. גזרה שווה אחווה אחווה מבני יעקב.

לדברי רבא, בענין מצוות יבום נאמר, "פִּי יֵשְׁבוּ אֲחִים יִחְדָּו", ויש ללמוד בגזרה שווה, שהכוונה לאחים מאב דווקא, שכן נאמר גם בבני יעקב לשון זה, "שְׁנַיִם עָשָׂר אֶנְחֵנוּ אֲחִים בְּנֵי אֲבִינוּ הֶאֱחָד אֵינָנו וְהִקְטַן הַיּוֹם אֶת אֲבִינוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן" (בראשית מ"ב ל"ב).

ומעתה כשם שהאחים האמורים בבני יעקב הם אחים מהאב דווקא, כמו שאמרו "אֲחִים בְּנֵי אֲבִינוּ", כך האחים האמורים לענין יבום, הם אחים מהאב דווקא.

ואין ללמוד גזרה שווה מלשון אחווה האמור בעריות, "עֲרֹת אִשְׁתְּ אֲחִיךָ", שהוא מדבר גם באח מהאם, ונאמר שיש יבום גם באח מהאם.

כי טוב יותר ללמוד גזרה שווה מלשון אחווה האמור בבני יעקב, שנאמר שם "אֲחִים", ממש כמו בענין ייבום שנאמר בו "אֲחִים", ולא ללמוד מלשון אחווה האמור בעריות, שנאמר בלשון שונה "אֲחִיךָ".

ורק כשאין ללמוד ממילים שוות ממש, למדים גם ממילים שאינן שוות ממש, כמו "וְשָׁב הַפֶּה" ו"וְבָא הַפֶּה". [כפי שיתבאר בעזה"י בהמשך].

וכמו כן אין ללמוד גזרה שווה מלשון אחווה האמור בלוט, "וַיֹּאמֶר אֲבָרָם אֶל לוֹט אֵל נָא תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ וּבֵין רַעִי וּבֵין רַעִיךָ כִּי אֶנְשֵׁים אֲחִים אֶנְחֵנוּ" (בראשית י"ג ח'), ויהא יבום באשת אחי האב ובאשת בן האח כמו שהיו אברהם ולוט.

כי הכתוב האמור בבני יעקב מופנה הוא לגזרה שווה, שהיה יכול לכתוב "שְׁנַיִם עָשָׂר אֶנְחֵנוּ" בְּנֵי אֲבִינוּ, וכתב "שְׁנַיִם עָשָׂר אֶנְחֵנוּ אֲחִים" בְּנֵי אֲבִינוּ, להפנותו לגזרה שווה, ולכן ממנו יש ללמוד.

וּמִסְקֶנֶת הַסּוּגִיה שְׁצַרִּיכִים אֲנוּ לַשְׁתֵּי הַדְּרָשׁוֹת הַלְלוּ, הן לדרשת הכתוב "יִחְדָּו", והן לגזרה שווה "אֲחִים".

שאם היתה רק גזרה שווה, היה מקום ללמוד גזרה שווה מלשון אחווה האמור בלוט, כי גם לשון זה מופנה לגזרה שווה, שהיה יכול לכתוב "כִּי אֶנְשֵׁים רַעִים אֶנְחֵנוּ" וכתב "כִּי אֶנְשֵׁים אֲחִים אֶנְחֵנוּ".

ולכן הוצרך לכתוב "יִחְדָּו", ללמד שהכוונה לאחים המיוחדים בנחלה שהם אחים מאב. ואם היה כתוב רק "יִחְדָּו", היה מקום לומר הואיל וחידוש הוא שהתירה תורה את אשת

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף יז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

האח, לא יהא החידוש אלא באשת האח מאב ואם, אבל אשת אח מאב לבד לא תתייבם.

ולכן נאמרה גזרה שווה מבני יעקב, ללמד שאפילו אשת אח מאב בלבד ולא מאם גם כן מתייבמת.

"וְשָׁב הַכֹּהֵן" וּבֵּא הַכֹּהֵן

זו היא שיבה זו היא ביאה

בעניין נגעי בתים, לאחר הסגר ראשון, נאמר, **"וְשָׁב הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְרָאָה וְהָיָה פְּשָׁה הַנֶּגַע בְּקִירַת הַבַּיִת. וְצָנָה הַכֹּהֵן וְחָלְצוּ אֶת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר בָּהֶן הַנֶּגַע וְהִשְׁלִיכוּ אֹתָהֶן אֶל מְחוּץ לְעִיר אֶל מְקוֹם טָמֵא. וְאֵת הַבַּיִת יִקְצַע מִבַּיִת סָבִיב וְשִׁפְכוּ אֶת הָעֶפֶר אֲשֶׁר הִקְצוּ אֶל מְחוּץ לְעִיר אֶל מְקוֹם טָמֵא. וְלָקְחוּ אֲבָנִים אַחֲרוֹת וְהִבְיִאוּ אֶל פֶּתַח הָאֲבָנִים וְעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבַּיִת".**

ולאחר הסגר שני נאמר, **"וּבֵּא הַכֹּהֵן וְרָאָה וְהָיָה פְּשָׁה הַנֶּגַע בַּבַּיִת צָרַעַת מִמְּאֶרֶת הוּא בַּבַּיִת טָמֵא הוּא".**

ולמדו בגזרה שווה, שכשם שבביאה שאחר הסגר ראשון, הקרויה בתורה שיבה, אם פשה הנגע בבית, אין מטמאים אותו מיד, ותחילה יש לחלוץ את האבנים שבהן הנגע, ולהקצות את המקום שסביבו, ולטוח אותו, ולהסגיר שבוע נוסף. כך גם בביאה שאחר הסגר שני, אין מטמאים את הבית, עד שיעשו תחילה את המעשים הללו.

ולפיכך בין אם פשה הנגע בהסגר שני, שבראשון עמד, ולא נתצו את הבית ועתה ראו שפשה הנגע, ובין כשחזר הנגע בהסגר שני, שבראשון פשה הנגע, ונתצו את הבית, ועתה חזר הנגע, אין מטמאים את הבית אחר הסגר שני מיד, אלא תחילה יעשו את המעשים הללו, חליצה הקצעה וטיחה והסגר נוסף, ורק כשחזר הנגע אחר כך יש לטמא את הבית.

ואף על פי שאין המילים שוות, שכן, כאן נאמר **"וְשָׁב הַכֹּהֵן"**, וכאן נאמר **"וּבֵּא הַכֹּהֵן"**, מכל מקום מאחר שמשמעות שתיהן שווה, שהיא ביאת הכהן לבית, יש ללמוד מהן בגזרה שווה.

ואמנם אם היה כתוב אחר, שבו המילים היו דומות יותר, היה עדיף ללמוד ממנו, ולא מהכתוב הזה, מכל מקום עתה שאין אפשרות אחרת, יש ללמוד בגזרה שווה ממילים שמשמעותן שווה, אף על פי שאינן שוות.

זיקת יבמה לאסור קרובותיה ליבם

המקדש אשה, נאסר בקרובותיה, ובכלל זה נאסר באמה ובאם אמה ובאם אביה, בבתה ובבת בתה ובבת בנה, ובאחותה. ובאחותה הוא נאסר רק בחייה, ובשאר קרובותיה הוא נאסר לעולם, גם לאחר מותה.

וכמו כן, אם מת אחד האחים בלא בנים, והניח אשה, וייבם אחיו את אשת המת, הרי היא כאשתו לכל דבר, ונאסר בקרובותיה.

ולהלן יתבאר בעזה"י, מה הדין כשמת אחד האחים בלא בנים והניח אשה, ולא ייבם אותה אחיו, האם די בזיקתה אליו, שהיא זקוקה לו לייבום או חליצה, להחשיבה כאשתו להיות אסור בקרובותיה, או לא.

ויש סברא לחלק בין יבמה הנופלת לפני אח אחד לבין יבמה הנופלת לפני שני אחים.

זו הנופלת לפני שני אחים, מאחר שכל אחד מהם יכול לדחותה מעליו אל אחיו השני, אין זיקתה לכל אחד מהם חזקה, כמו של זו הנופלת לפני יבם אחד, שעל כרחך זקוקה היא לו לייבום וחליצה, ואינו יכול לדחותה מעליו.

זיקת יבמה לאסור קרובותיה כשיש שני יבמים לדעת רבי יהודה בן בתירא, גם כשהיבמה

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף יז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

נופלת ליבום לפני שני אחים, זיקתה להם אוסרת אותם בקרובותיה כדין קרובות אשה [=יש זיקה].

ולפיכך, אם קידש אחד מהם את אחות היבמה, כל זמן שהיבמה עצמה זקוקה לו, לא יוכל לכווס את אחותה, שאחות זקוקתו היא, ונחשבת כאחות אשתו.

אמנם באופן הזה, מאחר שיש יבם נוסף, אם היבם הנוסף יחלוץ או ייבם ליבמה, הוא מפקיע את זיקתה מאחיו, והאח מותר בקרובות היבמה.

ולפיכך אומרים למקדש המתן עד שיעשה אחיך מעשה ואז תוכל לכווס.

ולדעת חכמים, באופן הזה, שיש שני יבמים, אף בעוד היבמה זקוקה לייבום, אין זיקתה אוסרת את היבמים בקרובותיה [=אין זיקה].

ולפיכך אם קידש אחד מהיבמים את אחותה, אינה אסורה לו כאחות אשה, ומותר לו לכווסה.

זיקת יבמה לאסור קרובותיה כשיש יבם אחד לדעת רבי יהודה בן בתירא, אפילו כשיש שני יבמים, היבמה הזקוקה להם נחשבת

אצל שניהם כאשה לאסור לשניהם את קרובותיה, עד שייבם האחד, ויפקיע הזיקה מאחיו. וכל שכן כשיש רק יבם אחד, היבמה הזקוקה לו נחשבת כאשתו לענין שהוא אסור בקרובותיה [=יש זיקה]. ויתכן שכשיש יבם אחד חכמים מודים לו.

ולדעת רבי עקיבא, אפילו כשיש יבם אחד שהיבמה זקוקה רק לו, כל זמן שלא כנס אינה נחשבת כאשתו ואינו מפר נדרה ואינו נאסר בקרובותיה [=אין זיקה].

דעות האמוראים בסוגיה בדין זיקת יבמה דעת רב הונא אמר רב כדעת רבי עקיבא, שמעיקר הדין, אפילו כשיש יבם אחד, אין זיקת היבמה מחשיבה אותה כאשת היבם, לאסור עליו את קרובותיה. ולכן אם מתה, מותר לשאת את כל קרובותיה.

ומעיקר הדין, אם ישא את קרובותיה בחייה, מאחר שתהיה קרובת אשתו, היא תאסר עליו, ובכך תופקע מייבום או חליצה.

אלא שלא רצו חכמים שיוכל להפקיע מצוות יבום, ולכן אמרו, שבחייה לא ישא קרובותיה, כדי שיוכל לחלוץ לה או לייבמה.

אבל אם מתה קודם ייבום או חליצה, מאחר שאין זיקה, לא נאסרו לו קרובותיה, ומותר בהן.

ומה ששנינו יבמתו שמתה מותר באחותה, לאו דווקא באחותה, אלא בכל קרובותיה, ולא נקטו אחותה אלא משום שנשנה דין זה עם דין אשתו שמתה, שהוא מותר דווקא באחותה, ולא בשאר קרובות.

ודעת רב יהודה כדעת רבי יהודה בן בתירא, שאפילו כשיש שני יבמים, היבמה הזקוקה להם נחשבת כאשה של כל אחד ואחד לעניין זה ששניהם אסורים בקרובותיה.

ולא רק בעודה בחיים, כשהיא עדיין זקוקה להם, אלא אף אם מתה, ששוב לא תתייבם ולא תחלוץ, לא פקעה זיקתה בכך, ואסורים בקרובותיה.

יוצאת מכלל זה מאחותה, שהרי אחות אשה מותרת אחר מות האשה. וזהו ששנינו יבמתו שמתה מותר באחותה, דווקא באחותה, ולא בשאר קרובות.

ורק על ידי ייבום של האחד, פוקעת זיקתה מהאחר, והוא מותר בקרובותיה.

ובדף י"ח מבואר, שדברי רב יהודה אלו, אמרם רב יהודה משמו של שמואל רבו.